

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Головне слідче управління

вул. Володимирська, 33, м. Київ, 01601, факс (044) 279-66-31, тел. (044) 255-84-88
www.ssu.gov.ua e-mail: san@ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00034074

ПОВІДОМЛЕННЯ

про підозру

м. Київ

«6» червня 2023 року

Старший слідчий в особливо важливих справах 1 відділу 3 управління досудового розслідування Головного слідчого управління СБ України полковник юстиції Костюк Максим Станіславович, розглянувши матеріали досудового розслідування, відомості про яке внесено 15.04.2022 до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42022000000000468 та встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, керуючись положеннями ст. ст. 2, 40, 42, 276-278 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

Юдіну Костянтину Володимировичу,
10.09.1989 року народження, уродженцю
м. Майский Кабардино-Балкарської
Автономної Радянської Соціалістичної
Республіки, зареєстрованого за адресою:
вул. Московська, буд. 12, м. Майский,
Кабардино-Балкарська Республіка
Російської Федерації; проживання та
реєстрація за місцем служби: Республіка
Дагестан, м. Махачкала, вул. Невського,
буд. 6; громадянин Російської Федерації,
на час вчинення злочину обіймав посаду
начальника групи з роботи з особовим
складом військової частини 5389 (376-й
окремий батальйон оперативного
призначення Росгвардії), військове звання
– капітан,

про те, що він підозрюється у жорстокому поводженні з
військовополоненим, тобто у вчиненні кримінального правопорушення,
передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України.

Фактичні обставини кримінального правопорушення,
у вчиненні якого підозрюється Юдін К.В.:

24.10.1945 набув чинності Статут Організації Об'єднаних Націй, підписаний 26.06.1945, яким фактично створено Організацію Об'єднаних Націй (далі – ООН).

До складу ООН входять Україна, Російська Федерація (далі – РФ) та ще 49 країн-засновниць, а також інші країни світу.

Відповідно до ч. 4 ст. 2 Статуту ООН всі Члени вказаної організації утримуються в їх міжнародних відносинах від загрози силою або її застосування як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави, так і будь-яким іншим чином, несумісним з Цілями Об'єднаних Націй.

Декларацією Генеральної Асамблеї ООН від 09.12.1981 № 36/103 про недопустимість інтервенції та втручання у внутрішні справи держав та резолюціями від 21.12.1965 № 2131 (XX), що містить Декларацію про неприпустимість втручання у внутрішні справи держав та обмеження їх суверенітету; від 24.10.1970 № 2625 (XXV), що містить Декларацію про принципи міжнародного права, що стосується дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН; від 16.12.1970 № 2734 (XXV), що містить Декларацію про зміцнення міжнародної безпеки; та від 14.12.1974 № 3314 (XXIX), що містить визначення агресії, встановлено, що жодна з держав не має право здійснювати інтервенцію чи втручання у будь-якій формі або з будь-якої причини у внутрішні та зовнішні справи інших держав. Цими ж міжнародними документами закріплено обов'язок держав: утримуватися від озброєної інтервенції, підривної діяльності, військової окупації; здійснення сприяння, заохочення чи підтримки сепаратистської діяльності; не допускати на власній території навчання, фінансування та вербовки найманців чи засилання таких найманців на територію іншої держави.

Крім того, у статтях 1-5 Декларації Генеральної Асамблеї ООН від 14.12.1974 № 3314 (XXIX) серед іншого визначено, що свідченням акту агресії є застосування збройної сили державою проти суверенітету, територіальної та політичної незалежності іншої держави; застосування збройної сили державою першою в порушення Статуту ООН.

Будь-яка з наступних дій, незалежно від оголошення війни, кваліфікується як акт агресії, зокрема:

- вторгнення або напад збройних сил держави на територію іншої держави або будь-яка військова окупація, який би тимчасовий характер вона не носила, що є результатом такого вторгнення або нападу, або будь-яка анексія із застосуванням сили території іншої держави або частини її;
- бомбардування збройними силами держави території іншої держави або застосування будь-якої зброї державою проти території іншої держави;
- блокада портів або берегів держави збройними силами іншої держави;
- напад збройними силами держави на сухопутні, морські або повітряні сили, або морські і повітряні флоти іншої держави;
- застосування збройних сил однієї держави, що знаходяться на території іншої держави за згодою з приймаючою державою, у порушення умов,

передбачених в угоді, або будь-яке продовження їх перебування на такій території після припинення дії угоди;

- засилання державою або від імені держави збройних банд, груп, іррегулярних сил або найманців, які здійснюють акти застосування збройної сили проти іншої держави, що носять настільки серйозний характер, що це рівнозначно переліченим вище актам.

Жодні міркування будь-якого характеру з політичних, економічних, військових чи інших причин, не можуть слугувати виправданням агресії.

Крім того, принципи суверенної рівності, поваги прав, притаманних суверенітету, незастосування сили чи погрози силою, непорушності кордонів, територіальної цілісності держав, мирного врегулювання спорів та невтручання у внутрішні справи держав були закріплені також у Заключному Акті Народи з безпеки та співробітництва в Європі (далі – НБСЄ) від 01.08.1975, який підписаний Союзом Радянських Соціалістичних Республік (далі – СРСР), правонаступником якого є РФ.

Статтями 1 та 2 III Конвенції про відкриття воєнних дій від 18.10.1907, яка вступила в дію 26.01.1910 та 07.03.1955 визнана СРСР, правонаступником якого є РФ, передбачено, що військові дії між державами не повинні починатись без попереднього і недвозначного попередження, яке буде мати форму мотивованого оголошення війни або форму ультиматуму з умовним оголошенням війни. Про стан війни без уповільнення повинно бути оповіщено нейтральним державам і буде мати для них дійсну силу лише після одержання оповіщення.

У преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 (далі – Декларація) вказано, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації, територія України в існуючих кордонах є недоторканною і не може бути змінена та використана без її згоди.

24.08.1991 Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки схвалено Акт проголошення незалежності України, яким урочисто проголошено незалежність України та створення самостійної української держави – України. Згідно з вказаним документом, територія України є неподільною та недоторканною.

Незалежність України визнали держави світу, серед яких і РФ.

Згідно з п. п. 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1994 Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтвердили Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акту НБСЄ від 01.08.1975 поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України, зобов'язались утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не

буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони, або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН.

Відповідно до п. п. 3, 8 Меморандуму про підтримку миру та стабільності в Співдружності Незалежних Держав (далі – СНД) від 10.02.1995, що укладений між державами СНД, серед яких є Україна і РФ, держави підтвердили непорушність існуючих кордонів один одного і зобов'язались виступати проти будь-яких дій, що підривають їх непорушність, а також вирішувати усі суперечки тільки мирними засобами. Держави також зобов'язались не підтримувати на території інших держав-учасниць сепаратистські рухи, а також сепаратистські режими, якщо такі виникнуть; не встановлювати з ними політичних, економічних і інших зв'язків, не допускати використання ними територій і комунікацій держав-учасниць Співдружності; не надавати їм економічної, фінансової, військової та іншої допомоги.

31.05.1997, відповідно до положень Статуту ООН і зобов'язань по Заключному акту НБСЄ, Україна та РФ уклали Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і РФ (ратифікований Законом України від 14.01.1998 № 13/98 та Федеральним Законом Російської Федерації від 02.03.1999 № 42 ФЗ). Відповідно до ст. ст. 2-3 зазначеного Договору РФ зобов'язалась поважати територіальну цілісність України, підтвердила непорушність існуючих між ними кордонів та будівництво відносин на основі принципів взаємної поваги суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або загрози силою, включаючи економічні та інші способи тиску, права народів вільно розпоряджатися своєю долею, невтручання у внутрішні справи, додержання прав людини та основних свобод, співробітництва між державами, сумлінного виконання взятих міжнародних зобов'язань, а також інших загальноєвропейських норм міжнародного права.

Статтями 1-3 Конституції України, яка прийнята Верховною Радою України 28.06.1996, визначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Відповідно до ч. 1 ст. 17, ч. 1 ст. 65 Конституції України захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України є справою всього Українського народу та обов'язком громадян України, а на території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом.

Відповідно до статті 28 Конституції України кожен має право на повагу до його гідності. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

Статтею 29 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність. Ніхто не може бути заарештований або

триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

Статтею 33 Конституції України передбачено, що кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування.

Відповідно до статті 68 Конституції України кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Упродовж 2013 року у зв'язку з демократичними процесами, які відбувалися на території України, у представників влади РФ та службових осіб з числа керівництва Збройних Сил Російської Федерації (далі – ЗС РФ), досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, виник злочинний умисел на вчинення протиправних дій, спрямованих на порушення суверенітету і територіальної цілісності України, зміну меж її території та державного кордону на порушення порядку, встановленого Конституцією України.

Мотивами зазначеного умислу стали євроінтеграційний курс розвитку України, підготовка до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, які були розцінені представниками влади і ЗС РФ як безпосередня загроза економічним та геополітичним інтересам РФ, що сприятиме втраті впливу над політичними процесами в Україні та позбавить контролю над її економічною діяльністю, призведе до поглиблення співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з метою досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства у цій організації та можливої денонсації угод щодо тимчасового розташування Чорноморського флоту РФ на території України – в АР Крим та м. Севастополі.

Свою злочинну мету співучасники з числа представників влади та ЗС РФ вирішили досягти шляхом розв'язання та ведення агресивної війни проти України з використанням підпорядкованих підрозділів і військовослужбовців ЗС РФ, у тому числі дислокованих на підставі міжнародних угод на території АР Крим і м. Севастополя, а також залучення до виконання злочинного плану інших осіб, у тому числі громадян України та РФ, створення і фінансування не передбачених законом збройних формувань та вчинення інших злочинів.

При цьому вони усвідомлювали, що такі протиправні дії призведуть до порушення суверенітету і територіальної цілісності України, незаконної зміни меж її території та державного кордону, заподіяння значних матеріальних збитків та інших тяжких наслідків, передбачали і прагнули їх настання.

З метою реалізації вказаного умислу впродовж 2013 року на території РФ службові особи Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації (далі – ГШ ЗС РФ), на виконання наказів та під безпосереднім керівництвом представників влади та службових осіб ЗС РФ, досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, розробили злочинний план, яким передбачалося досягнення військово-політичних цілей РФ, які, на думку співучасників, були прямо пов'язані з

необхідністю незаконної окупації та подальшої анексії АР Крим, м. Севастополя та південно-східних регіонів України та, поряд із застосуванням політичних, дипломатичних, економічних та інформаційних заходів, використання протестного потенціалу населення південно-східних регіонів України для організації сепаратистських референдумів, спрямованих на порушення територіальної цілісності України.

Ураховуючи, що територія АР Крим та м. Севастополя мала найбільше військово-стратегічне значення для представників влади та ЗС РФ серед інших територій України, які були об'єктом їх злочинного посягання, а також те, що на вказаній території дислокувалися підрозділи Чорноморського флоту Російської Федерації (далі – ЧФ РФ), це сприяло найбільш прихованому використанню регулярних військ ЗС РФ поряд з іншими елементами гібридної війни, а тому ведення гібридної війни проти України співучасники злочинного плану вирішили розпочати на території півострова Крим.

Для ефективної реалізації плану вирішено залучити військовослужбовців ЗС РФ, співробітників інших силових відомств РФ, представників влади, інших громадян РФ та України. Крім того, з цією ж метою, представниками влади РФ створено та озброєно іррегулярні незаконні збройні формування, озброєні банди та групи найманців, якими керували офіцери спецслужб і ЗС РФ.

Так, починаючи з 20 лютого 2014 року для реалізації вищезазначеного умислу, з метою блокування та захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури для забезпечення військової окупації та подальшої анексії РФ території АР Крим і м. Севастополя, на територію суверенної держави Україна, а саме АР Крим і м. Севастополь, здійснено вторгнення військовим, морським та повітряним транспортом окремих підрозділів ЗС РФ.

У подальшому військовослужбовцями ЗС РФ здійснено захоплення будівель центральних органів влади АР Крим та встановлено контроль над їхньою діяльністю з метою забезпечення прийняття вигідних та необхідних для РФ рішень. Крім того здійснено блокування автошляхів, захоплення аеропортів та транспортних підприємств, військових частин ЗС України, пошкодження та знищення військового майна, що має важливе оборонне значення для України.

Відтак всупереч міжнародному правопорядку, з нехтуванням державного суверенітету та територіальної цілісності України, починаючи з 20 лютого 2014 року, представниками влади РФ і службовими особами ЗС РФ розпочато збройне вторгнення регулярних військ РФ на територію України з метою зміни меж території та державного кордону України, на порушення порядку, встановленого Конституцією України, та військової окупації території АР Крим і м. Севастополя.

Також представниками влади і ЗС РФ вчинялися дії щодо зміни меж території та державного кордону України на іншій території України.

Так, вказаними особами у березні – квітні 2014 року організовувалися та проводилися антиурядові протестні акції, найбільш масові з яких – у Луганській, Донецькій, Харківській, Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській, Херсонській та Одеській областях з метою поширення сепаратистських

проросійських гасел та здійснення силового захоплення адміністративних будівель органів державної влади для послідуочної організації незаконних референдумів, спрямованих на порушення територіальної цілісності України.

З метою гарантованого досягнення указаних цілей та створення видимості того, що в Україні триває внутрішній конфлікт, представники влади та ЗС РФ вирішили створити на її території терористичні організації, які поряд із основною функцією – здійснення терористичної діяльності, створювали враження діяльності в межах Донецької та Луганської областей опозиційних сил, які нібито від імені та за цілковитої підтримки місцевого населення відстоюють їх право на самовизначення та незалежність, що прямо суперечить Конституції України та нормам міжнародного права.

Так, під безпосереднім керівництвом та контролем невстановлених на цей час представників влади та ЗС РФ, 07 квітня 2014 року на території Донецької області України створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі – «ДНР»), а 27 квітня 2014 року на території Луганської області України – терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування, які функціонують і по теперішній час.

Контроль та координація діяльності цих терористичних організацій, як і їх фінансове та матеріальне забезпечення, у тому числі зброєю, боєприпасами, військовою технікою, здійснюється представниками влади та ЗС РФ.

Основними завданнями учасників указаних терористичних організацій є насильницьке повалення конституційного ладу, захоплення державної влади в Україні, зміна меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, шляхом застосування зброї, вчинення терористичних актів – здійснення вибухів, підпалів та інших дій, які створюють небезпеку для життя та здоров'я людини, загрозу заподіяння значної майнової шкоди та настання інших тяжких наслідків.

Незаконні збройні формування терористичних організацій «ДНР» і «ЛНР», іррегулярні збройні формування РФ та військовослужбовці ЗС РФ чинять збройний опір Україні у відновленні територіальної цілісності та забезпеченні правопорядку, при цьому учасники політичного блоку вказаних терористичних організацій, за підтримки та сприяння представників влади РФ під виглядом органів державної влади, створили окупаційні адміністрації Російської Федерації, які забезпечують подальшу окупацію та здійснюють управління вказаними територіями на місцевому рівні.

Оскільки окупація АР Крим і м. Севастополя, частини Донецької і Луганської областей України не принесла бажаних результатів у вигляді встановлення впливу над політичними та економічними процесами в Україні, відмови від співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з метою досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства у цій організації, та відмови від євроінтеграційного курсу розвитку країни, вищим політичним і військовим керівництвом РФ вирішено перейти до наступного етапу збройної агресії проти України, розв'язаної ще з лютого 2014 року, а саме до

повномасштабного вторгнення на територію України із застосуванням ЗС РФ та інших воєнізованих формувань РФ.

З листопада 2021 року представники влади та ЗС РФ, з метою підготовки до повномасштабного нападу на Україну, організували перекидання підрозділів ЗС та інших військових формувань РФ до кордонів України, що пояснювалося запланованими спільними російсько-білоруськими навчаннями «Союзна рішучість-2022», які розпочалися 10 лютого 2022 року.

Станом на 8 лютого 2022 року вздовж усього кордону з Україною з боку РФ, Республіки Білорусь та тимчасово окупованих територій України зосереджено 140 тис. військових РФ, включаючи повітряний та морський компонент.

З метою створення приводів для ескалації воєнного конфлікту і здійснення спроби виправдання своєї агресії перед громадянами Російської Федерації та світовою спільнотою, представниками влади та ЗС РФ розроблено окремий план, який передбачав вчинення дій, спрямованих на введення в оману і залякування громадян РФ та мешканців тимчасово окупованих територій України, а також вчинення провокацій, які полягали у імітації нападів і вогневих ударів, вчинених нібито підрозділами ЗС України по території РФ та тимчасово окупованим територіям України.

Одночасно із зазначеним передбачалося визнання керівництвом РФ «ДНР» і «ЛНР» незалежними державами та отримання від них звернення з запитом про надання військової підтримки, яка викликана нібито агресією Збройних Сил України.

На виконання зазначених намірів, 15 лютого 2022 року Державна дума Російської Федерації звернулася до Президента РФ з проханням визнати незалежність «самопроголошених Донецької та Луганської народних республік».

18 лютого 2022 року керівниками російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей повідомлено про проведення евакуації місцевого населення тимчасово окупованих територій України до Ростовської області, що пояснювалося вигаданими застереженнями про те, що Збройні Сили України мають намір атакувати тимчасово окуповані території та здійснити їх силове повернення під контроль України.

19 лютого 2022 року вказаними особами було оголошено так звану загальну мобілізацію жителів тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей.

21 лютого 2022 року керівники російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей звернулися до Президента РФ з проханням визнати незалежність так званих Донецької та Луганської народних республік.

В цей же день, Президент РФ скликав позачергове засідання Ради безпеки РФ, де обговорено питання щодо доцільності визнання незалежності «ДНР» та «ЛНР».

Службові особи з числа вищого керівництва РФ, які входять до складу Ради безпеки РФ, публічно підтримали звернення Державної думи РФ та заявили про необхідність визнання Президентом РФ незалежності «ДНР» та «ЛНР».

Цього ж дня Президент РФ підписав указ про визнання незалежності «ДНР» та «ЛНР».

22 лютого 2022 року Президент РФ підписав з керівниками російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей договори про дружбу, співробітництво та взаємну допомогу, які в той же день ратифіковані Державною думою та Радою Федерації РФ.

В цей же день Президент РФ, реалізуючи злочинний план, з метою надання видимості законності дій по нападу на Україну, направив до Ради Федерації РФ звернення про використання Збройних Сил РФ за межами РФ, яке було задоволено.

23 лютого 2022 року керівники російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей звернулися до Президента РФ з проханням надати допомогу у відбитті надуманої ними воєнної агресії «українського режиму щодо населення» так званих Донецької та Луганської народних республік.

24 лютого 2022 року о 5 годині Президент РФ оголосив про своє рішення почати військову операцію в Україні.

В подальшому цього ж дня Збройними Силами РФ, які діяли за наказом керівництва РФ і ЗС РФ, віроломно здійснено пуск крилатих та балістичних ракет по аеродромам, військовим штабам і складам ЗС України, а також підрозділами ЗС та інших військових формувань РФ здійснено широкомасштабне вторгнення на територію суверенної держави Україна.

Починаючи з 5 години 24 лютого 2022 року підрозділи ЗС РФ та інших військових формувань здійснюють спроби окупації українських міст, які супроводжуються бойовим застосуванням авіації, артилерійськими та ракетними ударами, а також застосуванням броньованої техніки та іншого озброєння. При цьому вогневі удари здійснюються по об'єктам, які захищені нормами міжнародного гуманітарного права. Зазначені дії призвели до тяжких наслідків у вигляді загибелі людей, у тому числі дітей, отримання ними тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості та заподіяння матеріальних збитків у вигляді знищення будівель, майна та інфраструктури.

Для відсічі збройної агресії були задіяні Збройні Сили України, зокрема Сухопутні війська, Повітряні сили, Військово-Морські сили, Десантно-штурмові війська, Сили спеціальних операцій, Сили територіальної оборони, Національна гвардія України.

При цьому, при веденні воєнних дій військовими РФ, іррегулярними збройними формуваннями РФ та незаконними збройними формуваннями так званих «ДНР» та «ЛНР» порушуються правила, закони та звичаї ведення війни, що передбачені міжнародним гуманітарним правом, зокрема в Женевській конвенції про поводження з військовополоненими від 12.08.1949.

Так, у період часу з 24 лютого 2022 року по 04 березня 2022 року, відбувалась окупація міста Енергодар Запорізької області, зокрема відокремленого підрозділу «Запорізька атомна електростанція» ДП «НАЕК «Енергоатом» (далі – ЗАЕС), яка розташована на території міста Енергодар.

В наступному, в ніч з 03 березня 2022 року на 04 березня 2022 року відбувались бойові зіткнення між військовослужбовцями військових частин № № 3033, 3042 Національної гвардії України та збройними формуваннями РФ, на території міста Енергодар Запорізької області та безпосередньо на території «ЗАЕС». В результаті бойових дій 04 березня 2022 року місто Енергодар Запорізької області та «ЗАЕС» було окуповано військовослужбовцями РФ.

У стримуванні збройної агресії РФ на території міста Енергодар Запорізької області брав участь, зокрема Попереченко Володимир Андрійович, 11.11.2002 року народження, який проходив строкову військову службу на посаді стрільця 1 відділення 3 патрульного взводу 1 патрульної роти 3 патрульного батальйону 23 окремої бригади громадського порядку «Хортиця», військової частини № 3033 Національної гвардії України. В результаті бойових дій військовослужбовець Попереченко В.А., разом з іншими військовослужбовцями України потрапили у полон до збройних формувань РФ.

Відповідно до вимог частини 1 статті 2 Женевської Конвенції про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року (далі – Конвенція), ратифікованої Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 03 липня 1954 року, ця Конвенція застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни. Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Згідно частини А статті 4 Конвенції, військовополоненими, у розумінні цієї Конвенції, є особи, які потрапили в полон до супротивника й належать, зокрема, до однієї з таких категорій: 1. Особового складу збройних сил сторони конфлікту, а також членів ополчення або добровольчих загонів, які є частиною цих збройних сил; 2. Членів інших ополчень та добровольчих загонів, зокрема членів організованих рухів опору, які належать до однієї зі сторін конфлікту й діють на своїй території або за її межами, навіть якщо цю територію окуповано, за умови, що ці ополчення або добровольчі загони, зокрема організовані рухи опору, відповідають таким умовам: а) ними командує одна особа, яка відповідає за своїх підлеглих; б) вони мають постійний відмітний знак, добре розпізнаваний на відстані; с) вони носять зброю відкрито; д) вони здійснюють свої операції згідно із законами та звичаями війни.

Частиною 1 статті 5 Конвенції визначено, що вона застосовується до осіб, зазначених у статті 4, з моменту, коли вони підпадають під владу супротивника, до їхнього остаточного звільнення та репатріації.

Частиною 1 статті 13 Конвенції визначено, що з військовополоненими необхідно завжди поводитися гуманно. Будь-який незаконний акт чи бездіяльність з боку держави, що тримає в полоні, які спричиняють смерть або

створюють серйозну загрозу здоров'ю військовополоненого, що перебуває під її охороною, забороняються та будуть розглядатись як серйозне порушення цієї Конвенції.

Зокрема, жодного військовополоненого не можна піддавати фізичному каліченню або медичним чи науковим експериментам будь-якого характеру, які не обґрунтовані потребою в проведенні медичного, стоматологічного або стаціонарного лікування військовополоненого та не здійснюються в його інтересах.

Статтею 14 Конвенції передбачено, що військовополонені за всіх обставин мають право на повагу до їхньої особи й честі.

Статтею 16 Конвенції передбачено, що держава, яка тримає в полоні, повинна поводитися з усіма військовополоненими однаково, без будь-якої дискримінації за ознаками раси, національності, релігії чи віросповідання, політичних переконань, або за іншими аналогічними ознаками, за винятком випадків привілейованого режиму, який вона могла б установити для військовополонених з причини стану їхнього здоров'я, віку чи професійної кваліфікації.

Відповідно до статті 130 Конвенції серйозними порушеннями є ті, що пов'язані з вчиненням або відданням наказу вчиняти будь-які із серйозних порушень цієї Конвенції, а серйозними порушеннями є ті, що пов'язані з будь-яким з таких діянь, якщо їх учинено проти осіб або майна, які користуються захистом цієї Конвенції: умисне вбивство, тортури або нелюдське поводження, зокрема біологічні експерименти, умисне заподіяння тяжких страждань або серйозного тілесного ушкодження або шкоди здоров'ю, примушування військовополоненого до служби в збройних силах ворожої держави або умисне позбавлення його прав на справедливе та належне судове розслідування, передбачених цією Конвенцією.

Таким чином, військовослужбовець Попереченко В.А. та інші військовослужбовці Національної гвардії України, які перебували разом з ним, брали безпосередню участь у стримуванні збройної агресії, а отже набули статусу військовополонених.

Так, після потрапляння у полон до збройних формувань РФ військовослужбовця Попереченка В.А. та інших військовослужбовців Національної гвардії України, які перебували у полоні разом з ним, почали залучати до робіт на окупованій території міста Енергодар Запорізької області.

Так, зокрема у період часу з 5 квітня 2022 року по 7 квітня 2022 року (більш точний час та дату досудовим розслідуванням встановити не вдалося), військовослужбовця Попереченка В.А. та інших військовослужбовців Національної гвардії України, які перебували у полоні разом з ним, за вказівкою невстановлених осіб з числа окупаційної влади, скерували до блок-поста, облаштованому на в'їзді в місто Енергодар, що знаходиться на автошляху Р 37 сполученням Енергодар – Василівка (більш точне місце досудовим розслідуванням встановити не вдалося) Запорізької області, та залучили до проведення демонтажних робіт по розбиранню фортифікаційних споруд.

У вище вказаний період часу, приблизно з 10 год. 00 хв. до 11 год. 00 хв., (більш точний час досудовим розслідуванням встановити не вдалось) Юдін Костянтин Володимирович, 10.09.1989 року народження, будучи військовослужбовцем Національної гвардії РФ, у військовому званні – капітан, обіймаючи посаду начальника групи з роботи з особовим складом військової частини 5389 (376-й окремих батальйон оперативного призначення Росгвардії) та виконуючи обов'язки одного з керівників вказаної військової частини, перебуваючи на території вище вказаного блок-посту, діючи умисно, усвідомлюючи що є учасником збройного конфлікту та діє в умовах агресії РФ проти України, використовуючи свій статус як особи, що здійснює військове керівництво діями підлеглих, у тому числі у формі надання наказів, зокрема щодо військовополонених, віддав наказ невідповідним військовослужбовцям РФ вишукувати полонених, які були залучені до демонтажних робіт фортифікаційних споруд, зокрема і військовослужбовця Попереченко В.А., та почав ставити запитання щодо анкетних даних вишуканих військовополонених, обставин потрапляння їх у полон, при цьому вимагав відповідати на поставлені запитання виключно російською мовою.

Задавши вищезазначені запитання військовослужбовцю Національної гвардії України Попереченку В.А., останній відповідав Юдіну К.В. українською мовою, що обурило останнього. В свою чергу Юдін К.В. знову наказав розмовляти лише російською мовою, однак Попереченко В.А. продовжив відповідати на його запитання українською мовою.

З метою демонстрації сили, безкарності та зухвалості, а також з метою залякування інших військовополонених, з числа військовослужбовців Національної гвардії України, у Юдіна К.В. виник злочинний умисел на заподіяння Попереченку В.А. тілесних ушкоджень.

Реалізуючи вказаний злочинний умисел, Юдін К.В., будучи озброєним вогнепальною зброєю пістолетом невідповідної марки та моделі, наказав військовополоненому Попереченку В.А. слідувати за ним відвівши його в окреме приміщення господарської будівлі, яке знаходиться на території вище вказаного блок-поста.

В наступному, перебуваючи у приміщенні наведеної господарської будівлі, Попереченко В.А., за наказом Юдіна К.В. став обличчям до стіни, а Юдін К.В. перебуваючи зліва від нього, на відстані приблизно 1,5-2 метри, знаючи про те, що заборонено вчиняти стосовно військовополонених насилля над життям та особистістю, зокрема завдання каліцтва, жорстке поводженні й тортури, наруга над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження, у порушення вищезазначених вимог міжнародного гуманітарного права, діючи умисно, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, керуючись мотивом непогодження з євроінтеграційним курсом розвитку України, переслідуючи мету порушити суверенітет і територіальну цілісність України, змінити межі її території і державного кордону на порушення порядку, встановленого Конституцією України, вчинив жорстоке поводження з військовополоненим військовослужбовцем Національної гвардії України

Попереченком В.А., а також через те, що Попереченко В.А. спілкувався з ним українською мовою, використовуючи вогнепальну зброю – пістолет невстановленої марки та моделі, Юдін К.В. здійснив постріл у праву ногу Попереченка В.А., в результаті чого останній отримав дотичне вогнепальне кульове поранення колінного суглоба правої ноги, чим заподіяв потерпілому сильний фізичний біль та страждання.

Після цього, Юдін К.В., продовжуючи свої протиправні дії, направив вогнепальну зброю в напрямку голови військовослужбовця Попереченка В.А. та наказав розповісти вірш російського поета О.С. Пушкіна. Оскільки Попереченко В.А. не зміг пригадати будь – якого вірша, він нічого не відповідав, мовчав, а Юдін К.В. дорахувавши до трьох, здійснив постріл у бік голови Попереченка В.А. Після того Юдін К.В. ще раз наказав Попереченку В.А. розповісти вірш, та з метою психологічного тиску знову почав рахувати до трьох, на що Попереченко В.А. відповів, що не пригадує віршів цього автора.

В подальшому на виконання наказу Юдіна К.В., Попереченко В.А. повернувся до інших військовополонених, та продовжив проведення демонтажних робіт фортифікаційних споруд.

Крім того, Юдін К.В. з метою залякування повідомив військовополоненим про необхідність спілкуватися виключно російською мовою, у іншому випадку до україномовних військовополонених буде ще гірше ставлення, ніж до Попереченка В.А., а також погрожував розстрілом.

Таким чином, Юдін К.В. обґрунтовано підозрюється у жорстокому поводженні з військовополоненим, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України.

Старший слідчий в ОВС 1 відділу
З управління досудового розслідування
Головного слідчого управління СБ України
полковник юстиції

Максим КОСТЮК

ПОГОДЖЕНО

Прокурор третього відділу управління
процесуального керівництва
та підтримання публічного
обвинувачення Департаменту протидії
злочинам, вчиненим в умовах збройного
конфлікту, **Офісу Генерального прокурора**
«06» червень 2023 року

Дмитро НЕСТЕРЕНКО

Одночасно, у відповідності до вимог ст.ст. 42, 277 КПК України, роз'яснено, що підозрюваний має право:

1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;

2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;

3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри, в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний має також інші процесуальні права передбачені цим кодексом.

Підозрюваному вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням, особою, яка здійснює таке повідомлення.

Підозрюваний: _____
« ___ » год. « ___ » хв. « ___ » _____ 2023 року

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру вручено, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний: _____
« ___ » год. « ___ » хв. « ___ » _____ 2023 року

Захисник _____

**Старший слідчий в ОВС 1 відділу
3 управління досудового розслідування
Головного слідчого управління СБ України
полковник юстиції**

Максим КОСТЮК